

Osavuosisikatsaus 1.1.-30.9.2024

Pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala

Johdon katsaus, talousarvion tuloslaskelman toteumavertailu,
investointien toteumavertailu sekä mittaritiedot

SISÄLLYSLUETTELO	SIVUT
Johdon katsaus	1 - 4
Tuloslaskelman toteumavertailu ja ennuste	5
Investointien toteumavertailu	5
Mittaritiedot	6

1TA61 Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut

Toiminta

Pelastustoiminta:

Palvelutuotannossa painopisteitä ovat olleet lakisääteiset tehtävät sekä toiminnan uudelleen organisointi varallaolon sekä työajan muutoksista johtuen. Pelastusasemien suunniteltu henkilöresurssi on ollut vajaa sopeuttamistoimien takia. Akuutteja poissaoloja on paikattu valmiussiiroin toisilta pelastusasemilta sekä hälytysvasteiden muutoksilla.

Kehityshankkeita on käynnistetty saadun rahoituksen ja palvelutasopäätöksen kirjauksien mukaisesti seuraavasti: Trail-kalustohallintaohjelman käyttöönotto (toteutettu), alustoiminnan kehittäminen, henkilöstön osaamisprofiilin määrittäminen, pelastustoimen tietopankki, omavalvonnan kehittäminen ja julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminta (TUVE) käyttöönottoprojekti. Trail-hanke on päätynyt onnistuneesti. Tuve-hankkeen osalta joudutaan toteuttamaan rekrytointiprosessi uudestaan, muut etenevät hankesuunnitelman ja –aikataulun mukaisesti. Sisäisen koulutuksen kehittäminen edellyttää tähän suunniteltua koulutussuunnittelijaa, jonka osalta pelastuslaitos on laatinut kehityshankkehakemuksen.

Pelastustoiminnan valmiuteen sisältynyt sivutoimisen henkilöstön vapaamuotoinen varallaolo on päätynyt 2.4.2024 ja päällystön vapaamuotoista varallaoloa jatketaan vähennettynä vuoden 2024 loppuun saakka. Sivutoimisen henkilöstön varallaolon päättyminen ei ole merkittävästi näkynyt hälytyksiin osallistuneiden määrässä. Palomestareiden osalta pelastuslaitos uudistaa samanaikaisesti pelastustoimen johtamisjärjestelmää huomioiden valtakunnallinen pelastustoimen yhteistyöalueista annettu asetus tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoamisesta (145/2024) sisältövaatimukset. Yhteistyöalueen johtokeskuksen edellyttämä resurssi toteutetaan osin maakunnallisen johtamisvalmiuden synergian kanssa ja kolmella uudella palomestariresurssilla, jotka ovat YT menettelyn takia rekrytointikiellossa. Yhteistyöalueen johtokeskustoiminnan aloituksen tavoiteaikataulu on 1.1.2025.

Pelastustoimen tuottama päätoiminen ensihoitopalvelu on päätynyt 30.9.2024. Pelastustoimen vastuulla on edelleen moniammatillinen toiminta (Itkonniemi) ja ensivastetoiminta (koko alue). Pelastustoimi osallistuu myös Varkauden alueen ensihoitopalvelun tuottamiseen entiseen malliin (1 pelastaja 24 h /365vrk).

Pelastustoiminnan palvelualue tuo esille pelastustoimintaan kohdistuvat haasteet ja merkittävät kustannuspaineet. Rahoituksen on oltava riittävää pelastustoiminnan lakisääteisiin tehtäviin ja palvelujen toteuttamiseen sekä pelastustoiminnassa, varautumisessa että onnettomuuksien ehkäisyssä. Avoimiksi tulleiden virkojen rekrytointikieltojen takia muun muassa varautumisen suunnitelmissa on merkittävää korjausvelkaa. Samoin sopeutettujen pelastajavirkojen myötä joudutaan toistuvaan, päivittäisiin pelastusasemien vahvuussiirtoihin, joka näkyy mm suunniteltujen onnettomuuksien ehkäisyn suoritteissa. Pelastustoiminnan palveluiden tuottaminen lakisääteisellä tasolla on erittäin haasteellista ja ”paine” palvelutasopäätöksen sisällön uudelleen arviointiin on merkittävä.

Onnettomuuksien ehkäisy:

Uudet vuoden 2024 aikana rekrytoidut henkilöt on saatu palvelukseen ja perehdytettyä tehtäviin. Olemassa olevat palotarkastajien virat ovat täynnä ja toiminnot alkavat normalisoitua. Onnettomuuksien ehkäisyn toimintoja sekä palotarkastajan työajan käyttöä on tehostettu merkittävästi. Positiivisia tuloksia on saatu esim. tapahtumaturvallisuuden viranomaisyhteistyöhön liittyen.

Toimintoja kehitetään edelleen laajasti. Resurssihaasteita on edelleen osassa toiminnoissa tehostamistoimenpiteistä huolimatta, tästä tärkeimpänä paloriskitoiminta; toimintaa ylläpidetään ja suoritteita tehdään, mutta toiminnon kehittämiseen ja erityisesti viranomaisyhteistyöhön ei ole tällä hetkellä sitouttaa resurssia, mikä haittaa tärkeän viranomaisyhteistyön tekemistä esim. HVA:n sos.terv. viranomaisten kanssa.

Ensihoito:

Päätoiminen ensihoito on siirtynyt yleisiin palveluihin. Ensihoitotehtävien määrä on vähentynyt n. 13 % viime vuoden samaan seurantajaksoon verrattuna. Ensivastetehtävien määrä on noussut viime vuoden samaan seurantajaksoon verrattuna. Alue-ensihoidajatoimintaa on jatkettu.

Pelastustoimen ja hyvinvointialueen varautuminen:

Pelastustoimen varautumisessa on ollut merkittävä henkilövajaus ja valmiussuunnittelussa on korjausvelkaa avointen virkojen täyttökierrosten takia. Pelastuslaitoksen evakointisuunnittelua on edistetty yhteistyössä SM:n, PV:n, Ikaros-verkoston ja kuntien kanssa. Pelastustoimen valmiuskoordinaattorin rekrytointiin saatiin lupa kesäkuussa, rekrytointi on toteutettu julkisena hakuna ja uusi valmiuskoordinaattori on aloittanut 30.9.2024. Pelastuslaitos on päivittänyt pelastustoimen valmius- ja evakointisuunnitelmaa ja osallistunut syksyn SAVO 2024 valmiusharjoituksen suunnitteluun. Muiden keskeisten varautumisen suunnitelmien päivittäminen on kesken.

Konsernihallinnon varautumista ja valmiutta on edistetty ja käsitelty hyvinvointialueen työryhmissä sekä päivitetty valmiussuunnitelmia (esim. HVA viestintä) ja järjestetty onnistuneesti valmiusharjoitus 22.5. Pohjois-Savon hyvinvointialueen evakointisuunnitelma (yleinen osa) on hyväksytty. Hyvinvointialueen varautumisessa on merkittävä henkilövajaus.

Turvallisuuspalvelut:

Turvallisuuspalveluiden keskeisenä painopisteenä on positiivisen turvallisuuskulttuurin luominen koko hyvinvointialueelle. Taloudellinen tilanne ei ole mahdollistanut riittävää resurssointia mm. tarvittavaan vartiointin järjestämiseen ja turvallisuusjärjestelmien ylläpitoon. Keskisen alueen

turvallisuusasiantuntijan tehtävän täyttö ei ole edennyt rekrytointikiellon vuoksi, resurssivajaus heikentää palveluiden saatavuutta. Kotiin annettavien palveluiden ja henkilöstön ulkona yksityöskentelyn henkilöturvavaratkaisua on kartoitettu ja pilotoitu eri järjestelmiä.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Toimialan valvonnan painopisteiksi on määritelty pelastusasemien varallaolon päättymiseen liittyvä pelastustoiminnan suorituskyvyn muutosten tarkastelu sekä pelastustoimen omavalvonnan kehittäminen kiinteäksi osaksi arjen palvelutuotantoa.

- **Talouden seuranta**

Talouden seuranta on toteutettu esihenkilöiden toimesta toimintayksikkötasolla sekä tunnusluvut on käsitelty kaikissa toimialan johtoryhmän kokouksissa. Toimivaltuuksien ylityksiä ei ole havaittu.

- **Varautuminen**

Varautumisen ja valmiussuunnittelun osalta konsernipalveluilla ja toimialalla on tunnistettu kehittämistarpeita lakisääteisten valmiussuunnitelmien osalta, joiden osalta myös Itä-Suomen aluehallintovirasto on kiinnittänyt huomiota.

- **Palvelu- ja prosessikuvaukset**

Toimialan vastuulla olevien palvelujen ylätasoinen kuvaukset (tehtävät ja palvelut –kartta) on laadittu 100 % ARC-järjestelmään (1-vaihe). Granite-riskienarviointijärjestelmää ja riskien arviointia on jatkettu. Palvelu- ja prosessikuvausten kokonaisuutta ja työriskien arvioita on käsitelty toimialan johtoryhmässä. Pelastustoimen tiedonhallinnan kokonaisuus on valmis katselmoitavaksi.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen tuottama ensihoitopalvelu siirtyi yleisiin palveluihin 1.10.2024. Siirrosta aiheutuva talousarviomuutos ei sisälly talousarviotietoihin. Ensihoitopalveluiden siirrosta johtuva talousarviomuutos tulee olemaan toimintatuotoissa -1,2 M€ ja toimintakuluissa 1,1 M€.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelujen toimintakulujen arvioidaan toteutuvan noin 1,2 M€ talousarviota suurempina. Henkilöstökulujen ennuste on 0,8 M€ talousarviota suurempi. Henkilöstökulujen ylitykseen ovat vaikuttamassa vuoden 2024 järjestelyvaraerät, kasvaneet työtapaturma- ja sairauspoissaolot sekä kesäajan pitkäkestoiset ja runsaslukuiset maastopalot.

Palvelujen ostojen arvioidaan toteutuvan 0,3 M€ talousarviota suurempina. Palvelujen ostojen arvioituun ylitykseen ovat vaikuttamassa mm. tietohallinnosta siirtyneet virve-käyttökustannukset sekä vartiointipalvelujen talousarviota suurempi ennuste.

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

PELASTUSTOIMI JA TURVALLISUUSPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Alkuperäinen TA2024	Muutettu TA2024	Tot. 1-9/2024	Tot.%
Toimintatuotot	3 200	3 200	1 822	56,9 %
Toimintakulut	-29 950	-29 994	-23 405	78,0 %
Toimintakate	-26 750	-26 794	-21 583	80,6 %

Talouden ennustetta ja toteutumista seurataan kuukausittain palveluyksiköittäin ja toimintayksiköittäin esihenkilöiden toimesta.

Pelastustoiminta on laskennallisesti sopeuttanut pelastusasemien henkilövahvuutta 24 htv:n osalta. Sopeutustoimenpiteet kohdistuvat Kiuruveden, Lapinlahden, Nilsiä, Leppävuiran, Suonenjoen ja Varkauden pelastusasemille. Sopeutustoimenpiteet konkretisoituvat vaiheittain vuoden 2024 aikana.

Turvallisuuspalvelut on karsinut vartiointisopimusten sisältöä ja siirtänyt mm. hälytys- ja tilausvartiointikustannuksia yksiköille. Turvatekniikkaan liittyviä elinkaarivaihtoja ei ole tehty ja varustehankintoja on sopeutettu talousarvion mukaiseksi.

SYYSKUU	Ta2024	Toteuma	Tot. %	Ennuste	Ero Ta-Enn	TP2023
Myyntituotot	73 866	38 597	52 %	48 975	24 891	453 897
Maksutuotot	777 211	459 264	59 %	594 588	182 622	649 053
Muut toimintatuotot	585 923	119 956	20 %	150 266	435 656	115 995
Tuet ja avustukset	1 763 000	1 204 113	68 %	1 170 226	592 774	1 869 875
TOIMINTATUOTOT	3 200 000	1 821 931	57 %	1 964 056	1 235 944	3 088 820
Henkilöstökulut	-25 036 546	-19 467 396	78 %	-24 462 414	-574 132	-24 513 262
Palvelujen ostot	-2 834 560	-2 595 798	92 %	-3 663 682	829 122	-2 784 268
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 529 095	-988 974	65 %	-1 463 140	-65 955	-1 575 819
Avustukset	-92 150	-85 975	93 %	-92 150	0	-94 675
Vuokrakulut	-461 779	-245 838	53 %	-349 281	-112 498	-305 293
Muut toimintakulut	-39 707	-21 387	54 %	-28 675	-11 032	-32 723
TOIMINTAKULUT	-29 993 837	-23 405 368	78 %	-30 059 342	65 505	-29 306 040
TOIMINTAKATE	-26 793 837	-21 583 437	81 %	-28 095 286	1 301 448	-26 217 221
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-122		-163	163	-285
VUOSIKATE	-26 793 837	-21 583 559	81 %	-28 095 449	1 301 612	-26 217 506
Poistoeron vähennys	53 119	42 039	79 %	53 119	0	63 987
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-26 740 718	-21 541 520	81 %	-28 042 330	1 301 612	-26 153 519

Ennusteessa ensihoitopalvelut huomioitu syyskuun loppuun saakka toteutuvaksi (tilanne 27.9.2024).

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut

INVESTOINNIT	TA2024	Tot.1-9/2024	Tot. %
INVESTOINTISUUNNITELMA 2024	1 520 000	489 469	32 %
V. 2023 SIIRTYNEET INVESTOINNIT	630 000	619 328	98 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	2 150 000	1 108 797	52 %

Investointisuunnitelmaan 2024 hyväksytyt ja vuodelta 2023 siirtyneet kalustoinvestoinnit ovat toteutumassa 100 %:sti.

Mittarit	Tavoitetaso	Toteuma 1-3/2024	Toteuma 1-6/2024	Toteuma 1-9/2024
Pelastustoiminnan tehtävämäärä	4 050	873	2 031	3 072
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilömäärä pelastustoiminnan tehtävässä	5	5	5	5
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (mediaani)	9:15 min	8:43 min	9:23 min	9:20 min
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen (valvontakohteet A1-A8, hoito- ja huoltolaitokset, omavalvontakohteet)	100 % 1.900	12 % 230	29 % 557	48 % 911
Turvallisuuskoulutukseen ja -viestintään osallistuneet henkilöt	41 000	11 973	27 853	40 552

Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-3/2024	Toteuma 1-6/2024	Toteuma 1-9/2024
<ul style="list-style-type: none"> Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. Vahvistamme ennaltaehkäiseviä perustason palveluita. Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. Talous on tasapainossa. 	<ul style="list-style-type: none"> * Pelastustoimi on ihmisten turvallisuudelle tärkeä toimija * Pelastustoimen palvelut toteutuvat riskeiltään samankaltaisilla alueilla yhdenmukaisesti * Pelastustoimen palvelut tuotetaan vaikuttavasti lähipalveluna * Pelastustoimen palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti 	<ul style="list-style-type: none"> * Pelastustoimi on ihmisten turvallisuudelle tärkeä toimija * Pelastustoimen palvelut toteutuvat riskeiltään samankaltaisilla alueilla yhdenmukaisesti * Pelastustoimen palvelut tuotetaan vaikuttavasti lähipalveluna * Pelastustoimen palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti 	<ul style="list-style-type: none"> * Pelastustoimi on ihmisten turvallisuudelle tärkeä toimija * Pelastustoimen palvelut on pyritty toteuttamaan riskeiltään samankaltaisilla alueilla yhdenmukaisesti. Sopeuttamistoimien vuoksi pelastustoimen palveluja on tuotettu minimivahvuuksin. Pelastustoimen ja varautumisen suunnitelmiin on syntynyt korjausvelkaa. * Pelastustoimen palveluja tuotetaan lähipalveluna. Asemavastaava-vanhempi pelastaja järjestelyillä on saatu turvattua perustason palvelua pienissä kunnissa. Sopeuttamistoimien vuoksi on jääty jälkeen mm. onnettomuuksien ehkäisyyn kuuluvissa valvontasuoritteissa. * Pelastustoimen palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti